

«Бекітемін»
 Мектеп директоры
 С.А.Сагындыкова

 «01.09.2023 ж

**«Костомар ауылдың жалпы орта мектебі» КММ
 педагог - психологтың 2023-2024 оку жылдың сәуір айына ариалған
 жұмыс жоспары**

№	Жұмыс мазмұны	Қолданылатын әдіс – тәсілдер	Сынып	Мерзімі	Жауапты
1	Кондаштың «Үрейлену шкаласы» әдістемесі	Сауалнама	10 сынып	Сәуір	Бердалиева.Б.Р
2	«21 гасырдың жаңа мамандықтары» зерттеу жұмысы	«Менің болашақ мамандығым» жобасы аясындағы жұмыс	9 сынып	Сәуір	Бердалиева.Б.Р
3	Есте сактау қабілетін анықтау	Жасырын сөздер	5-сынып	Сәуір	Бердалиева.Б.Р
4	Бастауыш сынып оқушылырының өзіндік «менің» ойын арқылы калыптастыру. «Мен ерекшемін»	Қимылды ойындар	1-2 сынып	Сәуір	Бердалиева.Б.Р
5	«Аутизм!» Баларыныңға бірге жол ашайық» акция	Түсіндірме жұмыс жүргізу.	5-сынып	Сәуір	Бердалиева.Б.Р

Педагог-психолог: *Б.Р* Берадалиева.Б.Р

Тақырыбы: окушылардың есте сақтау қабілеттерін зерттеу.

Сабактың мақсаты: 5 сынып окушыларының жедел есте сақтау, қысқа мерзімді есте сақтау, бейnelік және дыбыстық есте сақтау қабілеттерінің басым түрлерін анықтау.

Пайдаланатын құралдар: түрлі - түсті суреттер, ақ қағаз, қалам.

Сабактың құрылымы:

1. Амандасу. «Менің көңіл-күйім» көңіл-күйді реттеу (интерактивті тақтаны пайдалану, смайліктер).
2. «Мен қандай түсті ұнатамын» жедел есте сақтауды анықтау.
3. Есте сақтаудың басым түрін анықтау үшін «10 сөз» әдіstemесі
4. Сиқырлы саусақтар» жаттығуы – қимылдық есте сақтауды, шапшандықты дамыту
5. Рефлексия және қоштасу.

Сабак барысы:

I. «Менің көңіл-күйім»

Сыныптағы балалармен амандасып, көңіл-күйлерін реттеу үшін интерактивті тақтадан смайліктерді көрсету арқылы балалардың көңіл-күйлерінің қандай екенін анықтау. Балалар қалаған смайліктерін «мынау менің көңіл күйімді білдіреді» деп көрсетіп беруі керек.

II. «Мен қандай түсті ұнатамын» жедел есте сақтауды анықтау.

Бір окушы ортаға шығады, қалған балалар қандай түсті ұнататынын айтып шығады. Ортадағы окушы оны есінде сақтайды да, теріс қарап тұрады. Қалған окушылар орындарын ауыстырады. Ал ортаға шықкан окушы кім-нің қандай түсті атағанын шатастырмай айтуы керек

III. «10 сөз» әдіstemесі

Мақсаты: Сөздік және бейnelік есте сақтаудың басым түрлерін анықтау.

Әдіstemе сипаттамасы: Алдын ала балаларға таныс 10 сөзден тұратын 4 бөлек топшама дайындалады.

1-топшамасөздерін тыңдалап, тек естіп естеріне сақтап жазады.

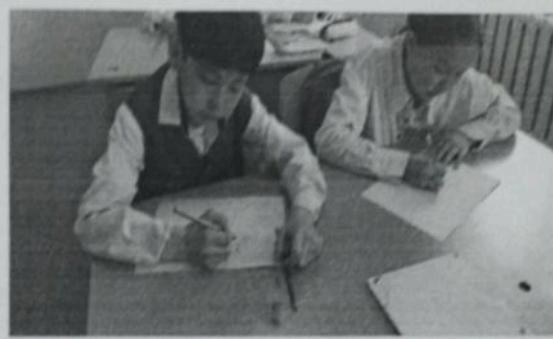
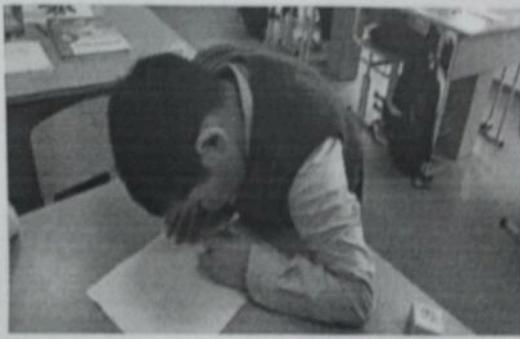
2 топшаманыңсөздерін көзben көріп, оқып есте сақтап жазады.

3-топшама сөздерін тыңдалап, ауызben қайталап, сосын жазады.

4-топшама сөздерін қарап, оқып есте сақтап жазады.

Тапсырмалар интерактивті тақтадан көрсетіледі.

Нұсқау 1: «Қазір сіздерге есте сақтауға арналған бірнеше тапсырмалар беріледі. Мен сіздерге бірнеше сөздерді оқимын, сіздер жақсылап тыңдалап

Нұсқау 2: «Мен сіздерге тағы да бірнеше сөзді тақтадан көрсетемін, мұқият қарап, іштей жаттап алып, есте сақтағанымызды тағы да жауап парагының екінші жолына жазып бересіздер»

Нұсқау 3: «Мен сіздерге тағы да бірнеше сөзді оқимын, сіздер менің айтқан сөзімді соңынан қайталап айтасыздар, сосын еске сақтағандарынызды жауап парагының үшінші жолына жазасыздар»

Нұсқау 4: «Мен сіздерге тағы да бірнеше сөзді тақтадан көрсетемін, қайталаپ дауыстап оқисыздар, сосын есте сақтағандарынызды жауап парагының төртінші жолына жазасыздар»

Берілетін сөздер:

I тапсырма- қол, шкаф, мамық, сағат, отырғыш, ой, терезе, көйлек, карбыз, бұлақ.

II тапсырма- кеме, парта, қалам, санырауқұлак, бөрене, қалжың, базар, серуен, батпак, етік.

III тапсырма- қасқыр, жел, ескек, күн, сырғанақ, кітап, жұмбак, шәйнек, орман, бұлт.

IV тапсырма – радио, аяқ, ағаш, қарға, мысық, кәсе, кірпі, балапан, көбелек, қасқыр.

ІҮ. Сиқырлы саусақтар» жаттығуы – қымылдық есте сақтауды, шапшандықты дамыту.

“Таң қалу” – екі қолдың бас бармағын көтеру.

“Мен өзім” – бас бармақпен өзін көрсету.

“Сәлемдесу” – қолды жоғары көтеріп бұлғау.

“Қорқыту” – сұқ саусақты кезену.

Тренинг тақырыбы: «Менің арманым !»

Мақсаты: оқушылардың өмірге деген көзқарасын дамыту, олардың армандары мен мақсаттары жайында білу.

Көриекіліктер: АЗ, фломастерлер, газет-журналдар, қанатты сөздер жазылған карточкалар.

Жоспары:

- I. Үйымдастыру
- II. Негізгі бөлім
- a) Амандасу рәсімі
- б) Сөйлемді жалғастыр...
- в) «Менің арманым – менім болашағым» тақырыбында коллаж жасау
- г) Карточкамен жұмыс

III. Қорытынды:

«Сиқырлы қобдиша»

II. Негізгі бөлім

- a) Амандасу рәсімі

Шенберге тұрып, қолымызды бір-біріміздің иығымызға қоямыз. Жымия қарап, күлімсірейміз.

Әр амандасу рәсімінің ерекшеліктері бар. Бүгін біз амандасу барысында фильмдегі кейіпкерлерді біріктірейік. Мысалы, Сәлем Надира, сен маған «қызыл телпекті» елестетесін.

б) Сөйлемді жалғастыр...

Егер мен депутат болсам...

Егер де мен сәби болсам...

Егер де мен дәрігер болсам...

Егер мен мұғалім болсам...

Егер де мен заңгер болсам...

Егер де мен ұшқыш болсам...

Егер мен сиқыршы болсам...

Егер де мен директор болсам...

Егер де мен кәсіпкер болсам...

Егер мен әнші болсам...

в) «Менің арманым – менім болашағым» тақырыбында коллаж жасау.

Керекті құралдар: картон, газеттер, журналдар, түрлі түсті фломастерлер, жарнамалық қағаздар.

г) Карточкамен жұмыс.

· Сіздерге суретті карточкалар беремін. Суреттегі ұлы адамдарды табыныздар.

Дүниені қиял-ойдың қүші шыр көбелек айналдырады. Истеген амалдардың барлығы ең алдымен қиял-ойдан бастау алады.

A. Энштейн

Арман – жарық жүлдyz, онсыз айқын бағдар жоқ, бағдар болмаған соң, алға басу да жоқ, тірлікте жоқ. Л. Толстой

Қиял! Мұнсыз ақын да, философ та, тіпті адам болуы да, мүкін емес!

Д.Дидро

...арман деген көп белес, біріне шықсаң бірі бар.

F. Мұстафин

Ақтық демі таусылғанша ой ойлап, қиял қанатында ұштындығымен де адам биік, адам ұлы. Ш. Айтматов

Қорытынды: «Сиқырлы қобдиша» Нұсқау: Мына сиқырлы қобдишада сыйлықтар бар. Сыйлықтар – қағазға жазылған адамгершілік қасиеттер. Эркайсының мына сыйлықтарды бір-бірден таңдаң алыш, лайықты деген адамға сыйланыздар. Сыйлықтарды үлестіріп болсак, өздеріңіздің қандай қасиеттеріңіз бар екенін айтып беріңіздер. Сыйлықтарыңыз күттү болсын! Тренингті қорытындылау: Ал, енді тренингті қорытындылайык. Қандай әсер алдыңыздар? Жаңадан не білдіндер? Не үнамады?

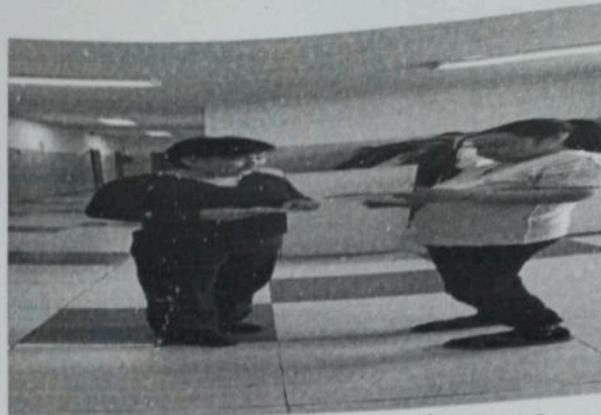
Тақырыбы: Аутиз! Баланы «тани» біліціз

Мақсаты: баланың дербестігі мен тәуелсіздігінің және өзіне деген сенімділік деңгейін көтеру. Аутист бала үшін «жаратылыстың шыныайы ортасы» - отбасы болғандыктан, үй жағдайындағы даму мен өмірі тиімді саналады. Барлық күш қарым – қатынастың вербалды емес формасын дамытуға және қарапайым тұрмыстық дағдыларды қалыптастыруға бағытталады. Сөйлеу тіліне үйрету IQ > 50% болған жағдайда гана орынды болып саналады, бірақ оку және кәсіптік дағдыларға тәрбиелеу сияқты бұл да міндетті болып бағаланбайды. Әдістеменің нақты негізі – кеңістіктік пен уакытты айқын бағдарлау.

Міндеттері: Сәйкес дағдыны үйренуге арналған қажетті заттардың нақты іріктеу: біз ең әуелі тандалған дағдыны үйгенуде нақты қандай заттарды колданатынымызды ойластырамыз. Мысалы, егер біз баланы ыдыс жууға үйрететін болсақ, онда бізге жуу заттары, губка, таза ыдыстарға арналға контейнер, сұлғі, сабын және қол сүрттін орамал қажет болады; Іс – әрекет түрлеріне қарай ғимаратты түгелдей секторларға бөлу, яғни кеңістікті аймақтың болуы: сабак бөлмесі, дем алуға, ұйықтауға арналған бөлме, ас бөлме. Әрбір дағды үшін сол дағдыға қажетті құралдар тандалған арнайы аймақ тандалады. Дағдыны өндірудегі қажетті заттардың қолжетімді орналасуы. Бұл баланың дербестігін жоғарылату мақсатында маңызды. Мысалы, қолды жуу дағдысын орындауда, орамалды бала қолы жететін жерге ілу керек; Сәйкес аймақта заттардың орналасуы. Осы дағдыны үйренуде балаға қатысы жоқ заттардың аз мөлшерде болуы. Кеңістікте айнала көп мөлшердегі заттармен толып тұрмаяу маңызды. Мысалы, балаға жуу үшін қажеті жоқ әкесінің қырыну заттары, анасының кремдері сияқты заттарды жоғары сөрелерге кою керек. Талап етілген дағдыны үйренуге қажетті заттардың басқа заттаран айырмашылығының көзге көрініп тұруы. Мысалы, балаға ірімшік қосылған бутерброд жасауды үйретпек болсаныз, онда тоңазытқыштағы ірімшік салынған қаптама басқа заттардың қаптамаларынан айқын ажыратылуы керек; сондай - ақ, тіс тазалауды үйретсек, щетка формасы, түсі жағынан отбасының басқа мүшелерінікінен ерекшеленіп тұруы маңызды.

Дүниежүзілік аутизм мәселесі туралы ақпаратты тарату күніне арналған ерекше баласы бар отбасылардың жігер берер оқығалары» атты мотивациялық кездесу жадынама тарату өтті. Бүгінгі күні әрбір 44 баланың біреуінің аутизм диагнозы қойылғанына назар аударған Мермер: «Біз ойламауымыз керек мәселе - аутизмнің ұлғаюы қай жерде, біз аутизм туралы хабардармыз және біз аутизм туралы өзгеріс жасай аламыз ба? егер біз оны білсек? Біз барлық мұдделі тараптармен «хабардар болу және өзгеріс енгізу» шақыруымен жолға шықкан бұл процесте біздің мақсатымыз 2 сәуірде аутизмді еске түсіру гана емес, сонымен қатар хабардар болу, сонымен қатар атауды өзгерту. аутизм, қоян-қолтық, жүректен жүреккө», жету. Түзету көмегіне мемлекеттік тапсырыстарды орналастыруды бастаймыз. Яғни, осы дертке шалдықкан балалармен сапалы түзету жұмыстарын жүргізуге дайын ұйымдар бюджеттен тиісті қаржы алады. Бұл балаларымызды осындай арнайы қолдаумен қамтуды күрт арттыруға мүмкіндік береді.

Аутизм — ми дамуының бұзылуынан туындайтын және әлеуметтік өзара әрекеттесу мен қарым-қатынастың айқын және жан-жақты жетіспеушілігімен, сондай-ақ шектеулі мүдделермен және қайталанатын әрекеттермен сипатталатын ауытқу болып табылады. Бұл терминді 1912 жылы Э. Блейлер адамның ішкі эмоциялық қажеттіліктерімен реттелетін және шынайы әрекеттерге тәуелділігі шамалы аффективтік саланың айрықша түрін белгілеу үшін енгізген. Аутист балалардың есте сақтау қабілеттілігі жоғары болады.

Математика және музыка салаларында дарынды, тіпті бірнеше тілдерді меңгеруі де мүмкін. Аутизм белгілері үш жасқа дейін байқала бастайды. Аутизмнің себептері мидағы синаптикалық байланыстардың жетілуіне әсер ететін гендермен тығыз байланысты, дегенмен аурудың генетикасы күрделі және қазіргі уақытта аутизм спектрінің бұзылуының пайда болуына не әсер ететіні белгісіз. Сирек жағдайларда аурудың туа біткен ақауларды тудыратын заттардың әсерімен байланысы анықталады. АҚШ мәліметтері бойынша 2011-2012 жылдары аутизм және аутизм спектрінің бұзылуы мектеп оқушыларының 2% - да ресми түрде анықталған, бұл 2007 жылмен салыстырғанда 1,2% - ға көп. Аутизм байқалған адамдардың саны 1980 жылдардан бастап күрт өсті, бұл ішінара диагностикалық тәсілдердің өзгеруіне байланысты. Ауытқудың нақты себебі әлі күнгे дейін белгісіз.

Кортынды: Қазіргі уақытта балалық ерте шактағы аутизмді түзетудің әдістемелік негіздері әр түрлі. Жиі кездесетін бихевиористік психологияның негізінде операнттық оқыту (мінез-құлықтық емдеу). Бұл жерде кейбір балаларды жалпы мектептегі арнайы сыныптарда оқыту тәжірибесі бар екенін айтуда керек. Бірақ сол балаларға арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету қажеттілігі негізгі талап.

"Мен ерекшемін" ойын жаттығу.

Ойын жаттығу мақсаты: Ойша әрекет ету кабілеттерін жаттықтыруды дамыту.

Ойын жаттығу барысында: Окүшylар ортада шеңбер болып тұрады. Өз бойларындағы жақсы ерекшеліктерін айта кетіп, өзінің бойындағы құтылғысы келіп жаман қылғы болса, жанындағы құрбысына сатады. Жанындағы құрбысы ол қылғын сатып алмаса, тағы басқа әдеттің ұсынып көреді.

Міндеттері:

Өз бойындағы жағымды және жағымсыз қасиеттерін білу, түзетуге көмектесу;

Сыныптағы өз орнын және өзінің оргасын танып білуге көмектесу;

Сыныпта белсенді жұмыс жасауга түрткі, ниет қалыптастыру;

Әр адам бақылты өмір сүру үшін өзін-өзі психологиялық тұрғыдан дайындауға, жеке иқасиеттерін білуге тәрбиелей отырып, дұрыс карым-құттынасқа түсү мәдениетін қалыптастыру. Сондықтан тренингке барлықтарыңыздың белсенді, шын ниетпен қатысуларыңызды сураймын.

Әңгімелесу Әнді тындал болғаннан балаларга төмендегідей сұрақтар қояды. - Өлеңді тындал отырганда қандай сезімде болдындар? - Өлеңнен не ұқтындар? Қандай жолдары естерінде қалды? - Балалар, біз бір-бірімізге ұқсаймыз ба? Психолог балалардың жауаптарын тындал, қойылған сұрақтар бойынша балалардың ойларын түйіндейді. - Дұрыс айтасындар балалар, біз-бірімізге ұқсасыз, бірак бізді бір-бірімізден ажыратып тұрган, ол біздің жеке ерекшеліктеріміз, бойымыздың қасиеттеріміз еken. Әрбір адам өзінің қызыгуышылығын, мүмкіндігін, кім екендігін, өз орнын білуі керек. Бұға кішкентай болсак, ертең үлкен азамат боламыз. Ал үлкен азамат болу үшін бүгінгі күннен бастап акылды, әдепті, алғыр, батыл, шынышыл, еңбекқор, табанды болуымыз керек. Ал бұл қасиеттер сендердің әр кайсысының бойларынан табылады. Осы бойымызда бар қасиетті шындаі біletін болсак, біз жақсы азамат боламыз. Бұл ойын арқылы балалардың өз бойларындағы ерекшеліктерін көре білуге, оны қысылмай айта білуге үрету мақсаты көзделеді. Педагог ойынды былай қорытындылауына болады. - Балалар, сендердің өз бойларындағы қасиеттерінді біletіндіктеріце оте куаныштымын. Әрбір адам - кайталанбайтын дара тұлға

Балалар, өтірік айтуға болмайды, себебі өтірік \ үзакқа бармайды. Адам өтірік айтқанда бір үялады, өтірігі шыя канда одан қатты кысылып тағы бір үялады. Өтірік айтқан адам айналасындағыларға сүйкімсіз көрінеді, оған ешкім сенбейді. Шыншыл адам әрқашан әдемі, көрікті, оның досы көп болады.

Төменгі сынып оқушысын дамыту және тәрбиелеудің ерекшелігі Бастауыш мектеп жасындағы баланың психологиялық ерекшеліктері баланың бұрынғы дамуында жинақталып, оны өз кезегімен дамудың келесі сатысына көшуге дайындала отырады. Әр жастағы оқушылардың зейіндерінің тиімді шоғырландырылуы оларға берліген тапсырмалардың жас ерекшелігіне байланысты деген ойды жан-жақты тапсырмалар берумен және олардың білімді өз беттерінше алуына арналған сынни тұрғыдан ойландыратын әдістерді пайдаланып оқушылардың окуда көшбасшылық қабілеттерінің артуына көзіл бөле отыра дарынды және талантты оқушылардың әлеуметтік дарындылығын шындау үшін Бастауыш сыннып оқушыларының жас ерекшеліктеріне қарай тапсырмаларды берсе, негізгі түйінді еркін ойын жеткізе алады

Күтілетін нәтиже: Оқушылар өз пікірлерін білдірді.Іштеріндегі ойларын еркін айтып, жаңындағы достарының қандай екенін білуге көп көмегі болғанын айтты.

«Сұрап-жаяуп» ойыны, жылы достық қарым- қатынасты қалыптастыру мақсатында «Күн шуақты алаңқай» ойыны ойнатылды

Білуі тиіс: Өз ерекшеліктерін.

Түсінігі: Өз бастарын сыйлап, бағалай білу.

Көрсете білуі: Жақсы істер жасай білу.

Қорытынды: Тренинг соында оқушыларға Тренинг ұнаганын өз пікірлерінде білдірді.Іштеріндегі ойларын еркін айтып, жаңындағы достарының қандай. Сабактың соында оқушылардың өзіндік көзқарасының қалыптасып, көзіл-күйлері көтеріліп, ой – өрістері кенейіп, бір – бірімен тығыз достық қарым – қатынаста болуды үйренді.

«Аутизм! Балаларымызға бірге жол ашайық!» тақырыбында мектеп психологы Бердалиева.Б.Р мен кітапханашысы Дюсембекова.А.А оқушылар арасында түсіндірме жұмыстары жүргізілді.

2 сәуір Аутизм мәселелері жөнінде бүкіл әлемдік ақпарат тарату күніне орай «Аутизм! Балаларымызға бірге жол ашайық!» тақырыбында өткізілді.

Мақсаты: аутистикалық күйзелісте, бір қалыпты мінез-құлық, сөйлеу тілінде ерекше сипаттағы кемістіктері бар оқушыларды бөлектетпей, жалпы мектеп бағдарламасын менгере алатынын, сонымен қатар жоғары оку орындарында оқи алып, әрі қарай жұмыс істей алатынына ықпал ету.

Оқушылар аутист балалар суды өте жақсы көретінін, оларды «жанбырылы балалар» деп атайдынын, синдромның себептері туралы ақпаратпен танысты оқушылар қолшатырмен сурет салыды

Міндеті: Баланың тәрбиесі – баршаның ісі. Отбасының да, балабақшаның да, мектептің де мақсаттары біреу, ол – заман талабына сай ұрпақ тәрбиелеу. Бұл тіркестерді біз он екі мүшесі бүтін, дені сау, салауатты да салихалы ұрпақ тәрбиесіне келгенде алға тартамыз. Бірақ бүтін біз сөз ететін тақырып бұл балалардан мұлдем ерекше. Ол аутизм синдромы бар балалар, яғни XXI ғасырдың індетіне айналған аутизм туралы және ол балалармен жұмыс жасаудың ерекшеліктері туралы болмақ.

Көрнекілік: Ақ қағаз түрлі түсті карандаш сурет салу

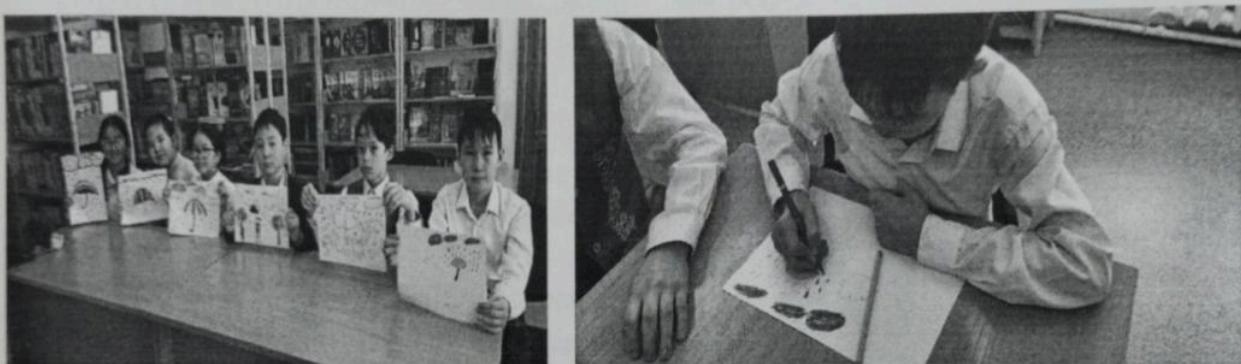
Кітапханашысы Дюсембекова А.А баяндама оқып оқушыларға түндірме жүргізіп. Аутизмге шалдықкан баланың өз проблемасын женуіне мамандар мен қоғамның барлық өкілінің көмегі ауадай қажет, мұндай баланың қоғамда басқа адамдармен бірге өмір сүруге үйренуіне мүмкіндігі бар.

Аутизм. «Әлем баршаға ортак» аутизмді түзетудің екі әдістемесін енгізілген. Бірінші – классикалық, бұл жағдайда баламен әлеуметтік-коммуникативтік және танымдық, тілдік және күнделікті өмірдің дағдыларын пысықтайды. Сонымен бірге баламен 4 маман жұмыс істейді: психология, дефектолог, логопед және педагог. Жұмыстың екінші әдісі – бұл АВА терапия, бұл мінез-құқықтың тілдік және базалық дағдыларын бағалаудан тұрады, осылайша әрбір балаға жеке педагог-ассистент қарастырылған. Барлығы 544 дағды бөлінген, олардың негізінде әрқайсысына жеке бағдарламалар құрайды. Қазіргі уақытта аутизмнің нақты себептері анық зерттелмеген. Көп ғалымдардың деректері бойынша аутизммен ауырған балалардың себебі орталық жүйке жүйесінің бұзылуы салдарынан болады. Тұқымкуалаушылық фактордың әсері мол екенін көптеген зерттеушілер мойындейды. Сонымен бірге мидың органикалық зақымдалуы да аутист балаларда жиі кездеседі.

Аутизмнің пайда болуына тұқымкуалаушылық хромосомалық өзгерістер, зат алмасу өзгерістері, анысы жүкті не туу кезінде алған жарақаттар, нейроинфекциялар т.б. да жағымсыз жағдайлар әсер етүі мүмкін

Оқушылар сурет салып . Достық қарым-қатынаста сөйлесіп, жеке сөздерді немесе күрделі сөздерді анық және асықпай айтуда қажет. Балар бір біріне түсіндіріп отыр.

Корытынды. Оқушылар суретін аяқтап. Жалпы аутизм ауруы жайлы, бұл ауруға шалдыққан балалар жайлы мәлімет жинау барысында бір түйгенім, аутизм - емі бар сырқат. Бастысы оны дер кезінде анықтай біліп, ертерек күресті бастау. Балалар өте тез өседі, сол себепті сырқаттың алғашқы белгілері назардан тыс қалуы мүмкін. Ал оны байқаудың бірден бір жолы - өмірде қажеті жоқ, маңызы жоқ, мағынасы жоқ нәрселерге уақытты жұмсамау, назарды расымен қажет нәрселерге аудару, ертең не болады деп жүгірудің орнына бүгінгі күнге көз тастау, баланың қалай өсіп келе жатқанына, қандай қылық көрсетіп жатқанына, не айтып жатқанына мән беру.

Педагог-психолог: Бердалиева.Б.Р

10-сынып оқушыларының мазасыздық деңгейін анықтау
"Кондаш мазасыздық шкаласы"
Кондаш мазасыздық шкаласы тесті жүргізілгендігі туралы
анықтама.

Мақсаты: білім алушылардың бойындағы мазасыздық деңгейін анықтау.
Әдісі: Кондаш мазасыздық шкаласы
Жауапты: мектеп психологы: Бердалиева.Б.Р
Қатысқан сыйыптар:
10 «а» сыйып – Зокушы

Қатысқан оқушылар саны: 3 оқушы

Барысы: оқушылар бойындағы мазасыздығын анықтау.

Бағалау қорытындысы:

1. 20 баллға дейін — мазасыздық дейгейі төмен;
2. 20—30 балл — мазасыздық дейгейі орташа;
3. 30 баллдан жоғары — мазасыздық деңгейі жоғары

10 сыйыптар бойынша қатысқан – 3 оқушы

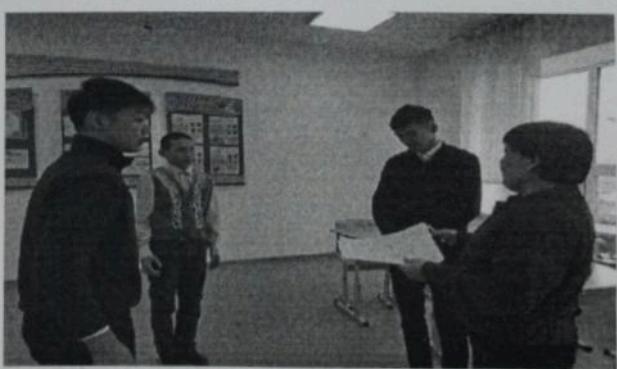
Қатысқан оқушылар 20 баллға дейін жинап – мазасыздық деңгейінің төмен екендігі анықталды

Қорытынды: 10-сынып оқушылары арасында Кондаш мазасыздық шкаласы тестіне 3 оқушы қатысты. Тесттің қорытындысы бойынша қатысқан оқушылар 20 баллға дейін жинап – мазасыздық деңгейінің төмен екендігі анықталды

85 - 100% оқушы анықталды

Ұсыныс:

Мектеп психологы, 10-сынып жетекшілері тарапынан өмір құндылықтары мен білімалушылардың психоэмоционалды жағдайын түзету-дамыту мақсатында тренингтер өткізілсін.

Қобалжулары өте жоғары оқушылармен психологқа коррекциялық сабактар жүргізу, сонымен бірге жайсыз жағдайларды болдырмау үшін көптеген жұмыс жасау керек. Сынып жетекші, психологпен бірігіп әңгімелер, жеке әңгімелер, тренинг жаттығуларын жүргізуі қажет. Оқушылар таза ауада жиі демалу керек, дұрыс тамақтану, жақсы, лирикалық музика тындау, қын мақсаттар қоймау керек, қызықты, женіл кинолар көріп үйқыны қандыру керек.

Педагог-психолог: Бердалиева.Б.Р

Мақсатқа жету, жолдары қындықты жең!" тақырыбында

Мақсаты: — белгілі бір межеге қол жеткізуге бағытталған әрекеттің ой-санадағы көрінісі. Мақсат ойлау нәтижесінде болашақты алдын ала болжау арқылы туатын мұрат, ішкі қозғаушы күшті білдіреді. Мақсатқа жету үшін әр түрлі іс-әрекеттер мен қимылдар жасалады. Кез келген мақсатқа жетудің құпиясы - күнделікті мақсатының жақыннататын кем дегенде бір іс орындау керек. Оқушылардың бойындағы қобалжу, мазасыздану, қорқыныш сезімдерін жою, өз – өзіне сенімділігін арттыру және жағымды көніл – күйлерін қалыптастыру.

Міндеті: Өмір туралы ұғымдарын дамыту. Уақыты: 5 минут Нұсқау: Төменде берілген сұрақтарға жауап таңдал алып, дәлелдендер. Адам не үшін өмір сүреді? - - Улгілі отбасын құру үшін. - Білім алу үшін. - Қоғамға және өз ортасына пайда келтіру үшін. - Улкен дәүлетке қол жеткізу үшін. - Өзін өзгелерге таныту үшін. Өмірден өз орнын табу деген не? - Жоғары атакқа ие болу. - Материалдық дербестік және мол дәүлетке жету. - Тату және берік отбасын құру - Адал достар көп болу. - Өзі сүйген адамының сүйіктісі болу. Өмірде үлкен табысқа жету үшін адам бойында қандай қасиеттер болу керек? - Еңбеккор, адал, әділ болу - Қабілетті, дарынды болу. - Өзін және өз мүмкіндіктерін жақсы білу. - Адамдармен тіл табыса білу.

Мектеп психологы 7-сынып оқушыларымен "Мақсатқа жет, қындықты жең!" тақырыбында психологиялық сағат ұғымдастырыды. Тренинг барысында оқушылар команданы жетелейтін көшбасшылық қасиеттерін көрсетуге, кедергілерден өту кезінде сезінген эмоцияларымен бөлісуге, ішкі қысымдарын сыртқа шығаруға мүмкіндік берілді. Оқушылар психологиялық сағаттан ерекше әсер алып, ойларымен бөлісті.

Барысы: Адам баласы өмірінде түрлі сипаттағы талай сынақ тапсырады. Әр жас кезеңнің әр даму шақтың өзіне тән ауыртпалығы болатын тіршіліктерін синақтан ешкім құтыла алмайды. Топтың алдына шығып, балалық шақта алғаш рет тақпақ айту да – сынақ. Үйге келген конакты күтіп, разы етіп шығарып салу да – сынақ. Ал енді қазір сіздердің алдарыңызда үлкен бір сынақ ол Тренинг ережесі: - Тындау әдебін сақтау; - Өз пікірін ашық білдір.; - Ашық, көнілді болу; - Белсенділік таныту; - Сыйластықта болу; - «Мен»принципін ұстану; - «Мұнда және қазір» болу. 1. Кіріспе сөз. Психолог сөзі. Әрбір адам - өмірге келген қонақ. Өмір өте мәнді, мағыналы, мазмұнды өтуі үшін «қамшының ғана сабындағы қысқа өмірде «адамдардың бір - бірімен сыйластықта болғанына не жетсін! Жан – жағымызға мүқият қарасақ, айналамызда күйбең тіршілік жүріп жатыр. Адамдар еңбек етуде, жұмысқа бара жатады, жұмыстан қайтып жатады. Демалады, қонаққа барады, алға қойған мақсаттарына жетіп, басқа бір мақсаттар қойып жатады. Кейбіреулер болса қайғы - мұнды бағдарынан өткеріп жатады. Ал, кейбіреулер не үшін өмір сүріп жүргендерін, қындықтардан қалай құтылу керектігін білмей өмірден түніліп жатады. Бұл - өмір. Қалтарыстары мен қындықтары көп осынау өмірде адамдар бір – біріне және өздеріне мейіріммен қарап, ізгі ниетпен жақсылық жасай білу керек. Сол қындықтарды жену жолдарын іздеп, алға қойған мақсаттарына жете білулері әркімнің өзіне байланысты екен. Олай болса, бүгінгі тренингіміз осы өзіміз тандаған өмірімізде мәнді де, мағыналы өмір сүру әрқайсысымыздың өз қолымында. Бүгін, тренинг барысында өзіміз сүріп жатқан өмірді танимыз, өзімізді танимыз деп ойлаймын. 2. «Ойланып көрейік» жаттығуы.

Мақсаты: Өмір туралы ұғымдарын дамыту. Уақыты: 5 минут Нұсқау: Төменде берілген сұрақтарға жауап таңдал алып, дәлелдендер. Адам не үшін өмір сүреді? - - Улгілі отбасын құру үшін. - Білім алу үшін. - Қоғамға және өз ортасына пайда келтіру үшін. - Улкен дәүлетке қол жеткізу үшін. - Өзін өзгелерге таныту үшін. Өмірден өз орнын табу деген не? - Жоғары атакқа ие болу. - Материалдық дербестік және мол дәүлетке жету. - Тату және

берік отбасын құру - Адал достар көп болу. - Өзі сүйген адамының сүйіктісі болу. Өмірде үлкен табыска жету үшін адам бойында қандай қасиеттер болу керек? - Еңбеккор, адал, әділ болу - Қабілетті, дарынды болу. - Өзін және өз мүмкіндіктерін жақсы білу. - Адамдармен тіл табыса білу.

Тренинг ережесі: - Тыңдау әдебін сактау; - Өз пікірін ашық білдір;. - Ашық, көнілді болу; - Белсенділік таныту; - Сыйластықта болу; - «Мен»принципін ұстану; - «Мұнда және қазір» болу. 1. Кіріспе сез. Психолог сезі. Әрбір адам - өмірге келген қонақ. Өмір өте мәнді, мағыналы, мазмұнды өтуі үшін «қамшының ғана сабындағы қысқа өмірде «адамдардың бір - бірімен сыйластықта болғанына не жетсін! Жан – жағымызға мұқият қарасак, айналамызда күйбен тіршілік жүріп жатыр. Адамдар еңбек етуде, жұмысқа бара жатады, жұмыстан қайтып жатады. Демалады, қонақка барады, алға қойған мақсаттарына жетіп, басқа бір мақсаттар койып жатады. Кейбіреулер болса қайғы - мұнды бастарынан өткеріп жатады. Ал, кейбіреулер не үшін өмір сүріп жүргендерін, киындықтардан қалай құтылу керектігін білмей өмірден туңліп жатады. Бұл - өмір. Қалтарыстары мен қындықтары көп осынау өмірде адамдар бір – біріне және өздеріне мейіріммен қарап, ізгі ниетпен жақсылық жасай білу керек. Сол қындықтарды жену жолдарын іздең, алға қойған мақсаттарына жете білулері әркімнің өзіне байланысты екен. Олай болса, бүгінгі тренингіміз осы өзіміз таңдаған өмірімізде мәнді де, мағыналы өмір сұру әркайсысымыздың өз қолымызда. Бүгін, тренинг барысында өзіміз сүріп жатқан өмірді танимыз, өзімізді танимыз деп ойлаймын. 2. «Ойланыш көрейік» жаттығуы. Мақсаты: Өмір туралы ұғымдарын дамыту. Уақыты: 5 минут Нұсқау: Төменде берілген сұраптарға жауап таңдаң алып, дәлелдендер. Адам не үшін өмір сүреді? - - Улгілі отбасын құру үшін. - Білім алу үшін. - Қоғамға және өз ортасына пайда келтіру үшін. - Үлкен дәuletке қол жеткізу үшін. - Өзін өзгелерге таныту үшін. Өмірден өз орнын табу деген не? - Жоғары атакка ие болу. - Материалдық дербестік және мол дәuletке жету. - Тату және берік отбасын құру - Адал достар көп болу. - Өзі сүйген адамының сүйіктісі болу. Өмірде үлкен табыска жету үшін адам бойында қандай қасиеттер болу керек? - Еңбеккор, адал, әділ болу - Қабілетті, дарынды болу. - Өзін және өз мүмкіндіктерін жақсы білу. - Адамдармен тіл табыса білу.

Тренинг ережесі: - Тыңдау әдебін сактау; - Өз пікірін ашық білдір;. - Ашық, көнілді болу; - Белсенділік таныту; - Сыйластықта болу; - «Мен»принципін ұстану; - «Мұнда және қазір» болу. 1. Кіріспе сез. Психолог сезі. Әрбір адам - өмірге келген қонақ. Өмір өте мәнді, мағыналы, мазмұнды өтуі үшін «қамшының ғана сабындағы қысқа өмірде «адамдардың бір - бірімен сыйластықта болғанына не жетсін! Жан – жағымызға мұқият қарасак, айналамызда күйбен тіршілік жүріп жатыр. Адамдар еңбек етуде, жұмысқа бара жатады, жұмыстан қайтып жатады. Демалады, қонақка барады, алға қойған мақсаттарына жетіп, басқа бір мақсаттар койып жатады. Кейбіреулер болса қайғы - мұнды бастарынан өткеріп жатады. Ал, кейбіреулер не үшін өмір сүріп жүргендерін, киындықтардан қалай құтылу керектігін білмей өмірден туңліп жатады. Бұл - өмір. Қалтарыстары мен қындықтары көп осынау өмірде адамдар бір – біріне және өздеріне мейіріммен қарап, ізгі ниетпен жақсылық жасай білу керек. Сол қындықтарды жену жолдарын іздең, алға қойған

мақсаттарына жете білулері әркімнің өзіне байланысты еken. Олай болса, бүгінгі тренингіміз осы өзіміз таңдаған өмірімізде мәнді де, мағыналы өмір сұру әркайсысымыздын өз қолымызда. Бүгін, тренинг барысында өзіміз сүріп жатқан өмірді танимыз, өзімізді танимыз деп ойлаймын. 2. «Ойланып көрейік» жаттығуы. Мақсаты: Өмір туралы ұғымдарын дамыту. Уақыты: 5 минут Нұсқау: Төменде берілген сұрақтарға жауап таңдаң алып, дәлелдендер. Адам не үшін өмір сүреді? - - Улгілі отбасын құру үшін. - Білім алу үшін. - Қоғамға және өз ортасына пайда келтіру үшін. - Улken дәuletке қол жеткізу үшін. - Өзін өзгелерге таныту үшін. Өмірден өз орнын табу деген не? - Жоғары атаққа ие болу. - Материалдық дербестік және мол дәuletке жету. - Тату және берік отбасын құру - Адал достар көп болу. - Өзі сүйген адамының сүйіктісі болу. Өмірде үлкен табысқа жету үшін адам бойында қандай қасиеттер болу керек? - Еңбеккор, адал, әділ болу - Қабілетті, дарынды болу. - Өзін және өз мүмкіндіктерін жақсы білу. - Адамдармен тіл табыса білу.

Корытынды: Құрметті оқушылар! Өз еңбектеріңіз берілім жолында төккен терлеріңіз алдарыныздан жарқырап шығатынына сеніп, шаршамай, талмай еңбектене отырып, оку сабагы жоғарғы нәтижеге жетулеріңізге тілекtespіn, сәттілік! Біздің өміріміз, армандарамыз беріліміздің шындалуы және оны тиімді түрде пайдалана білуіміз де өзіміздің қолымызда.